

สัมมนาครูภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย
ครั้งที่ 17 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
“วิธีการสอนรูปถูกกระทำ”

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ญัฐสิริรา ทับทิม
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (พิษณุโลก)

2

การผันคำกริยา

กริยากลุ่ม 1 เปลี่ยนอักษรเป็นอักษรเสียงแตก **あ** แล้วเติม **れる**

- 行く → 行かれる (k)
- 脱ぐ → 脱がれる (g)
- 吸う → 吸われる (w)
- 待つ → 待たれる (t)
- 売る → 売られる (r)
- 読む → 読まれる (m)
- 呼ぶ → 呼ばれる (b)
- 死ぬ → 死なれる (n)
- 出す → 出される (s)

กริยากลุ่ม 2 ตัด **る** แล้วเปลี่ยนเป็น **られる**

- 食べる → 食べられる (e)
- 浴びる → 浴びられる (i)
- 見る → 見られる (i)

3

การผันคำกริยา กริยากลุ่ม 3

➡ する → される

➡ 来る → 来られる

4

ขั้นเตรียมพร้อม นำเสนอรูปถูกกระทำในภาพกว้าง

ประเภทรูปถูกกระทำ	ภาพนิ่งที่
1. รูปถูกกระทำทางตรง	9
2. รูปถูกกระทำทางอ้อม	11
3. รูปถูกกระทำทางตรงคำนามมีความสัมพันธ์แบบเจ้าของกับสิ่งของ	14
4. รูปถูกกระทำบรรยายหัวเรื่อง	11
5. รูปถูกกระทำกริยาประเภทสร้าง คำนพบ ผลิตผลงาน	18

5

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน อธิบายแนวคิดรูปถูกกระทำ “มุ่มมอง”

- ▶ โดยยกตัวอย่างภาษาไทย
  - (1) เจมส์จิชวนฉัน (ไปงานปาร์ตี้) (มองในมุ่มมองของ “เจมส์จิ” กล่าวคือมองในมุ่มมองของผู้กระทำ)
- ▶ เหตุการณ์เดียวกันนี้สามารถมองได้มุ่มมองของฉันได้ ประโยคจะเป็น
  - (2) ฉันถูกเจมส์จิชวน (ไปงานปาร์ตี้) (มองในมุ่มมองของ “ฉัน” กล่าวคือมองในมุ่มมองของผู้รับผลการกระทำ)
- ▶ ประโยค (2) คือประโยคถูกกระทำในภาษาไทย

6

ขั้นที่ 2 นำเข้าสู่รูปถูกกระทำภาษาญี่ปุ่น

- (1) เจมส์จิชวนฉัน (ไปงานปาร์ตี้)

ジエムジは(パーティーに)私を誘った。

(มุ่มมอง มองจากเจมส์จิ)

- (2) ฉันถูกเจมส์จิชวน (ไปงานปาร์ตี้) (誘われた / ジエムジ / 私)

_____は _____に (パーティーに) _____

(มุ่มมอง มองจากฉัน)

7   **ขั้นที่ 3** สรุปข้อสังเกตเรื่องคำช่วยจากตัวอย่างที่ให้

<p>ผู้กระทำเปลี่ยนจากคำช่วย は เป็น に</p> <p>ジェムジは私を誘った。</p> <p>私はジェムジに誘われた。</p>	<p>ผู้ถูกกระทำเปลี่ยนจากคำช่วย を เป็น は</p> <p>ジェムジは私を誘った。</p> <p>私はジェムジに誘われた。</p>
---	--

*** มีการปรับเปลี่ยนการใช้คำช่วย

8   **ขั้นที่ 3** สรุปแนวคิดของรูปถูกกระทำ

- ▶ รูปกริยาเปลี่ยน
- ▶ คำช่วยเปลี่ยน
- ▶ สรุป 1 เหตุการณ์มองได้ 2 มุมมอง โดยมองจากมุมของผู้กระทำหรือมุมของผู้ถูกกระทำ
  - ▶ ประโยคกระทำทั่วไป เลือกมองในมุมของผู้กระทำ
  - ▶ ประโยครูปถูกกระทำ เลือกมองในมุมของผู้รับการกระทำ

9

ขั้นที่ 4 อธิบายประเภทรูปถูกกระทำ โดยใช้ผังแสดงความสัมพันธ์

- ➡ 1. รูปถูกกระทำทางตรง เป็นรูปถูกกระทำโดยมองในมุมมองของผู้รับการกระทำ หรือ B

AはBを^るกรรมกริยา

BはAに^るกรรมกริยา
(a)れる・られる

10

ระบุตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพของผังชัดเจน ให้ข้อสังเกตสถานการณ์ที่รูปถูกกระทำทางตรงนำไปใช้ (ทั้งความหมายดีและไม่ดี)

- ➡ かみます

➡ 犬は 太郎を 噛んだ。→太郎は 犬に 噛まれた。

- ➡ 叱ります

➡ 先生は 私を 叱った。→私は 先生に 叱られた。

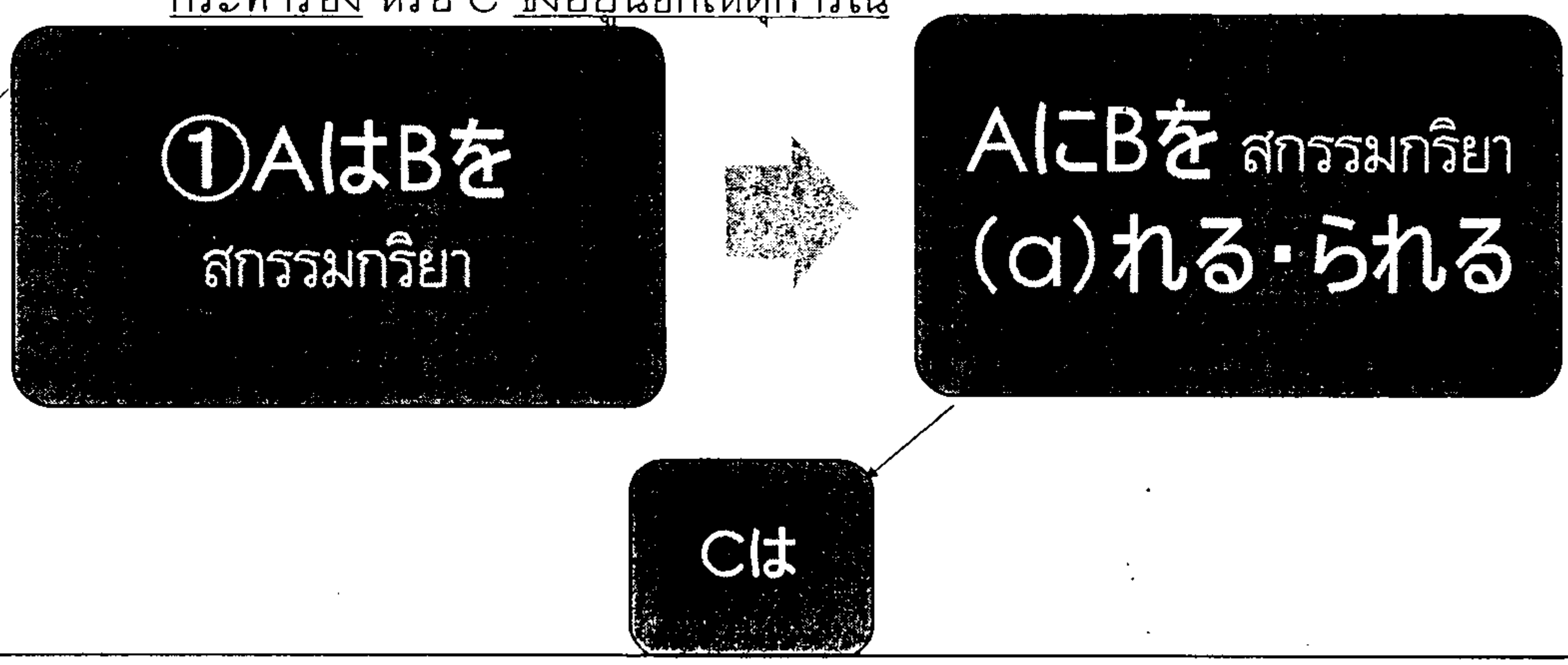
- ➡ ほめます

➡ 先生は 私を ほめた。→私は 先生に ほめられた。

11

ขั้นที่ 4 อธิบายประเภทของรูปถูกกระทำ โดยใช้ผังความสัมพันธ์

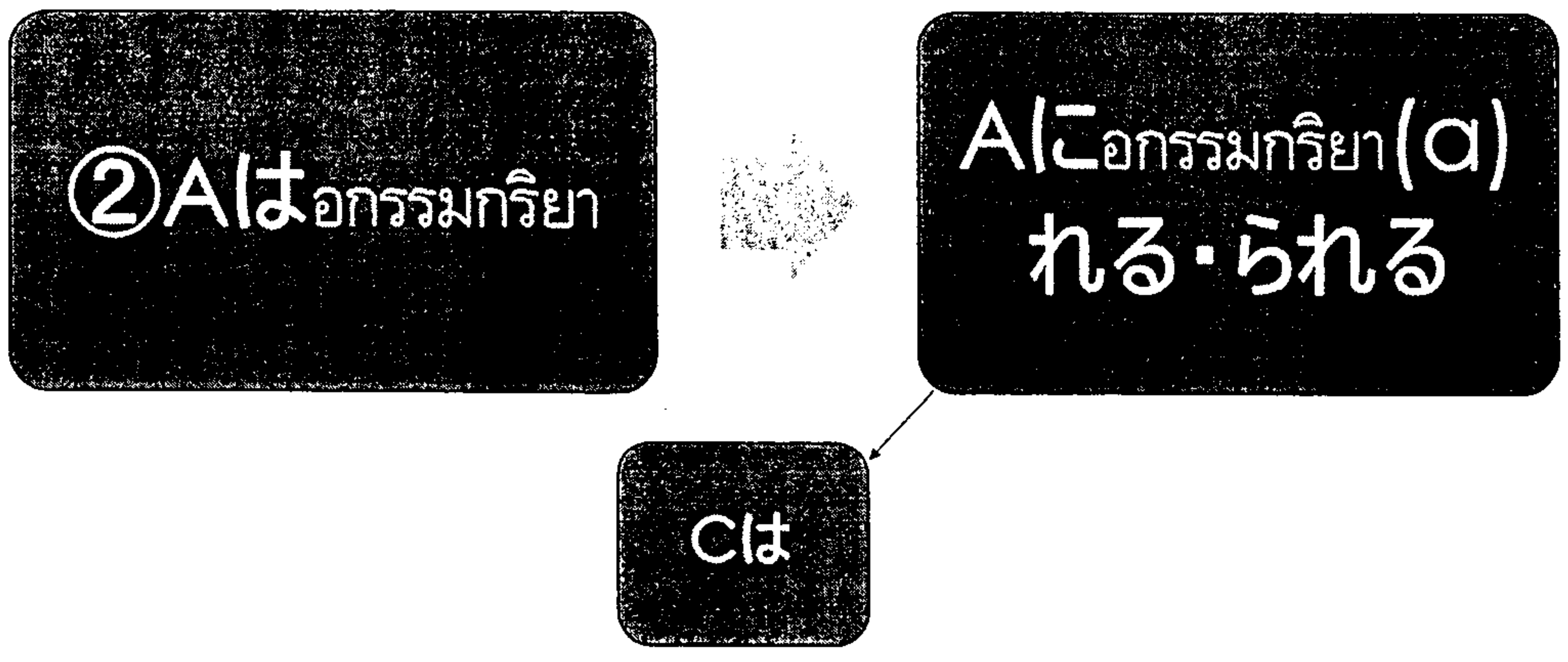
2. รูปถูกกระทำทางอ้อม เป็นรูปถูกกระทำโดยมองในมุมมองของผู้รับการกระทำรอง หรือ C ซึ่งอยู่นอกเหตุการณ์

12

ขั้นที่ 4 อธิบายประเภทของรูปถูกกระทำ โดยใช้ผังความสัมพันธ์

2. รูปถูกกระทำทางอ้อม เป็นรูปถูกกระทำโดยมองในมุมมองของผู้รับการกระทำรอง หรือ C ซึ่งอยู่นอกเหตุการณ์

13

ระบุตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพของผังชัดเจน

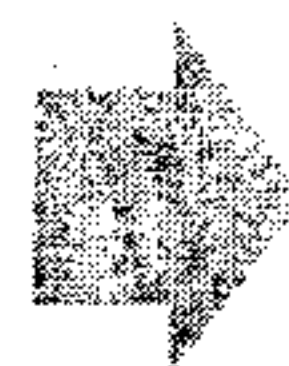
- ▶ 母は 手紙を 読んだ。(รู้สึกเดือดร้อนจากการกระทำนี้)
- ▶ 私は 母に 手紙を 読まれた。

- ▶ お客が 来た。(รู้สึกเดือดร้อนจากการกระทำนี้)
- ▶ 私は お客に 来られた。

14

ขั้นที่ 5 อธิบายประเภทรูปถูกกระทำทางตรงคำนามมีความสัมพันธ์แบบเจ้าของกับสิ่งของ (1)

- ▶ ทวนแนวคิดของรูปถูกกระทำทางตรง เป็นรูปถูกกระทำโดยมองในมุมมองของผู้รับการกระทำ หรือ B
- ▶ หาก B อยู่ในโครงสร้าง B+の+D (เมื่อ D เป็นอวัยวะ หรือสิ่งของ)

AはBのDを
กรรมกริยา

BはAにDを
กรรมกริยา (a)れる
られる

15

ระบุตัวอย่างให้เห็นภาพของผังชัดเจน

- ▶ ジェムジは私の足を踏んだ。
  - ▶ 私は ジェムジに 足を 踏まれた。
- ▶ ジェムジは私のカバンを盗んだ。
  - ▶ 私は ジェムジに カバンを 盗まれた。

16

บางครั้งอาจมีคำถามว่า หากไม่แต่งประโยคแบบ A จะแต่งประโยคแบบ B ได้ไหม

A

- ▶ ジェムジは私の足を踏んだ。
- ▶ 私は ジェムジに 足を 踏まれた。

▶ ジェムジは私のカバンを盗んだ。

▶ 私は ジェムジに カバンを 盗まれた。

B

▶ ×私の足は ジェムジに 踏まれた。

▶ ○私のカバンは ジェムジに 盗まれた。

17

ขั้นที่ 5 อธิบายประเภทรูปถูกกระทำบรรยายหัวเรื่อง (ผู้บรรยายไม่ได้รู้สึกเดือดร้อนหรือรู้สึกว่าได้ผลประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้น) (2)

▶ 英語は 世界中で 話されている。(あきこ、p.41)

▶ 会議は 神戸で 開かれている。(みんな、p.167)

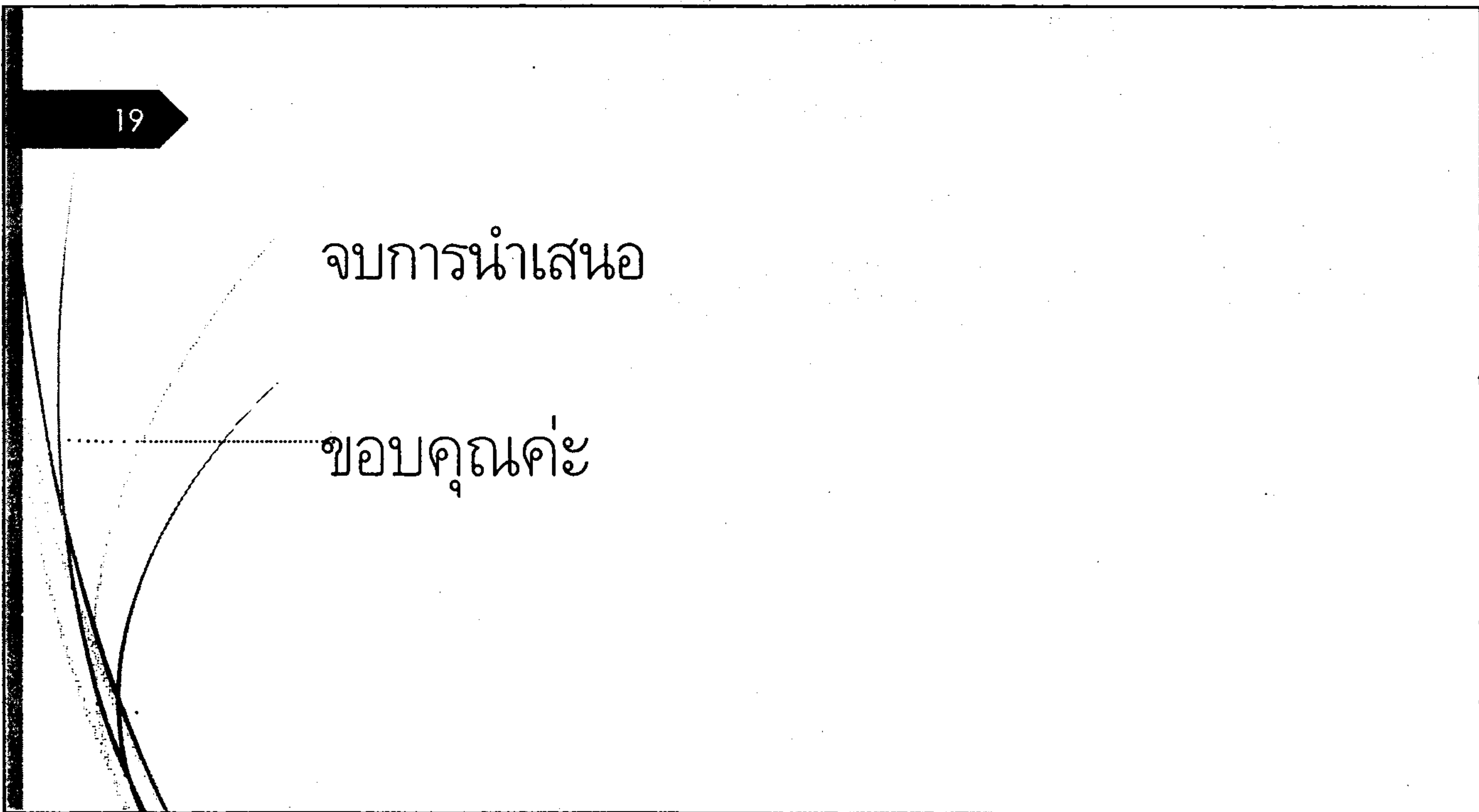
**どろぼうは けいさつかんに たいほされた。

18

ขั้นที่ 5 อธิบายรูปถูกกระทำกริยาประเภทสร้าง ค้นพบหรือผลิตผลงาน (3)

▶ こと・ものは (Aによって) 作られる／建てられる／書かれる／発明される

▶ ตัวอย่าง 電話は ベルによって 発明された。(みんな、p.167)

รูปถูกกระทำในภาษาญี่ปุ่นกับตำราเรียนหลักในประเทศไทย

ประเภทรูปถูกกระทำ	みんな	あきこ
1.รูปถูกกระทำทางตรง	✓	✓
2.รูปถูกกระทำทางอ้อม	x	✓
3.รูปถูกกระทำทางตรงค่านามมีความสัมพันธ์แบบ เจ้าของกับสิ่งของ	✓	✓
4.รูปถูกกระทำบรรยายหัวเรื่อง	✓	✓
5.รูปถูกกระทำกริยาประเภทสร้าง คั้นพบ ผลิตผล งาน	✓	✓